

Fővárosi Ítéltábla
9. Pf. 20.528/2011/14.

A Fővárosi Ítéltábla, dr. Kovács Zs. Annamária (Bálint, Molnár & Kovács Ügyvédi Iroda) ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felperesnek dr. Vecsey Tamás jogtanácsos által képviselt **Pest Megyei Rendőr-főkapitányság** (1139 Budapest, Teve u. 4-6.) I.r., II.r. és III.r. alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2011. február 2. napján kelt 16. P. 25.069/2009/22. számú ítélete ellen az I.r. felperes 2011. március 3. napján 24. sorszámon előterjesztett és 2011. május 26. napján Pf. 6. sorszámon megindokolt, az I.r. alperes 2011. február 24. napján 23. sorszámon előterjesztett és 2011. április 21. napján Pf. 3. sorszámon pontosított fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az I. rendű felperesnek járó marasztalás összegét 500.000 (ötszázezer) forintra, ezen összeg után 2000. június 9-től 2001. december 31-ig évi 20 %, ezt követően 2002. január 1-től 2004. december 31-ig a mindenkori költségvetési törvény szerinti és 2005. január 1-től a kifizetés napjáig a mindenkori naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező kamatára leszallítja. A II. rendű felperes kereseti kérelmét teljes egészében elutasítja. Az I. rendű felperes által fizetendő kereseti illeték összegét 359.800 (háromszázötvenkilencezer-nyolcszáz) forintra, a II. rendű felperes által fizetendő kereseti illeték összegét 60.000 (hatvanezer) forintra felemeli. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 (tizenöt) napon belül az I. rendű alperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 (tizenöt) napon belül az I. rendű alperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az állam javára az adóhatóság felhívására az ott írt időben és módon 281.800 (kettőszáznyolcvanegyezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg az állam javára az adóhatóság felhívására az ott írt időben és módon 42.000 (negyvenkettőezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperesek 2001. augusztus 22. napján a Nagykőrösi Városi Bíróságnál előterjesztett keresetükben a II.r. alperessel és ai Rendőrkapitánysággal szemben annak megállapítását kérték, hogy jogellenes cselekményükkel megakadályoztákországi nyaralásukat azáltal, hogy ai határőrszervekkel elfogatták őket, lakóhelyeikre szállították, és súlyos anyagi és nem vagyoni kárt okoztak. Mindez arra volt visszavezethető, hogy az I.r. felperessel szemben megalapozatlanul bocsátottak ki elfogatóparancsot, és ennek következtében az I.r. felperes jóhírnevét megsértették.

Az I.r. felperes utóbb 2002. március 22. napján a Nagykőrösi Városi Bíróságnál előterjesztett újabb keresetében a II. és III.r. alperesekkel szemben kérte becsületének sérelme megállapítását és nem vagyoni kár megfizetésére kötelezésüket. A valótlan tényállítás a 2000. május 16. napján az I.r. felperessel szemben kiadott körözésben szerepelt, miszerint 2000. február 27. és március 12. napja közötti időben a, Nagy Sándor u. 2. szám alatti házból alkalmi lopás módszerével különböző szerszámokat tulajdonított el 20.000 Ft értékben. 2004. február 10. napján keresetét akként tartotta fenn, hogy jóhírneve megsértésének megállapítását kérte. A 2010. június 23. napján előterjesztett összefoglaló keresetpontosításban az I.r. felperes 197.206 Ft vagyoni és 5.000.000 Ft nem vagyoni, a II.r. felperes 1.000.000 Ft nem vagyoni kár, ezek 2000. május 16. napjától számított évi 20 % kamata megfizetésére kérték kötelezni az I.r. alperest, míg a II. és III.r. alperesek tekintetében az I.r. felperes annak megállapítását kérte, hogy megsértették személyiségi jogait, Ptk. 84. § (1) bekezdés c) pontja szerinti nyilatkozat nyilvánosságra hozatalára kérte kötelezni őket, és személyenként 300.000 - 300.000 Ft nem vagyoni kár, ezek 2000. május 16. napjától számított évi 20 % kamata megfizetésére. A III.r. alperessel szemben a személyiségi joga megsértését arra alapozva is kérte, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 2004. december 16. napján megtartott tárgyaláson valótlan tartalmú tanúvallomást tett az I.r. felperessel szembeni büntetőeljárás megszüntetésének mikénti voltáról. Nem vagyoni kárát előidéző hátrányként a következőkre hivatkozott: személyi szabadságát jogellenesen korlátozták, a II.r. felperes szeme láttára bilincsbe verve szállították a lakóhelyére, pszichés sérüléseket szenvedett, családi jogállását megváltoztatták, tervezett házassága,országi lakásvásárlása megghiúsult, rabosították, a bűnügyi nyilvántartásban szerepel, a III.r. alperes hamis tanúzást valósított meg a sérelmére. Az alperesek magatartása vezetett közvetetten anyagi javai elvesztéséhez, mert a lakásvásárlásra fordítani kíván összeget a Baumag Szövetkezetnél fektette be, de azt elveszítette.

Az I.r. alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte, mert az I.r. felperes ugyanazon ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt a Pest Megyei Bíróság előtt 10. P. 20.243/2004. számon már kezdeményezett pert, ami folyamatban van. Ennek hiányában a kereset elutasítását kérte. Utóbb előadta, hogy az elfogatóparancs kibocsátásának jogellenessége megállapítása folytán az I.r. felperesnek 2002. március 3. napján 190.774 Ft vagyoni kárt átutalt, ami tartalmazta az I. és II.r. felperes úti- és szállásköltségét, utasbiztosítását, a II.r. felperes törvényes képviselőjének posta- és fénymásolási költségét. Egyebekben a felperesek a vagyoni károkat nem tételestették és nem bizonyították. Előadta, hogy az I.r. felperes feltartóztatásakor a körözés szövegének ismertetése miatt nem tartozik felelősséggel, mert azt nem ő, hanem a határőrség egyik dolgozója tette. A nem vagyoni kárnak mindkét felperes vonatkozásában vitatta a jogalapját és az összecszerűségét.

A II. és III.r. alperesek a kereset elutasítását kérték. Tagadták, hogy a körözési tájékoztatóban leírtak az I.r. felperes személyhez fűződő jogát sérthetnék. A határállomáson történtek pedig nem róhatók a terhükre. Egyébként az I.r. felperes által sérelmezett intézkedést munkakörükben eljárva tették, melyért az esetleges felelősség nem őket, hanem munkáltatójukat terhelhetné. A III.r. alperes a tanúvallomásával kapcsolatos kereseti kérelem elutasítását elévülés miatt is kérte.

A Pest Megyei Bíróság 2011. február 2. napján meghozott 16. P. 25.069/2009/22. számú ítéletével kötelezte az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a I.r. felperesnek 1.500.000 Ft-ot, a II.r. felperesnek 700.000 Ft-ot, ezen összegek után 2000. június 9. napjától a kifizetés napjáig járó 20 % kamatot és 40.000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I.r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 100.000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan akként rendelkezett, hogy a felek a költségeiket maguk viselik. Az I.r. felperest 299.800 Ft, a II.r. felperest 18.000 Ft le nem rótt eljárás illetéknek az adóhatóság külön felhívására történő megfizetésére kötelezte, míg a további le nem rótt illetékről úgy rendelkezett, hogy az állam viseli.

Ítéletének indokolásában a Ptk. 349. § (1) és 339. § (1) bekezdéseinek ismertetésével rögzítette, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltételei a jogellenes magatartás, a kár, az okozati összefüggés, a vétkesség, a kár rendes jogorvoslással el nem hárítható volta, illetve a kár elhárítására alkalmas jogorvoslati lehetőség károsult általi igénybevétele. A körözés elrendelése a rendőrségnek közhatalom gyakorlása során kifejtett olyan intézkedő tevékenysége, amelyre az államigazgatási jogkörben történt károkozás szabályait kell alkalmazni (BH 1996. 312.). Az elsőfokú bíróság az I.r. alperes tekintetében vizsgálta, hogy az I.r. felperessel szemben kiadott elfogatóparancs miatt fennáll-e a kártérítési felelőssége, okozott-e kárt, és ha igen, mi ennek az összecszerűsége.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 73. § (1), (3) és (6) bekezdéseit ismertetve az elsőfokú ítélet tartalmazta, hogy az elfogatóparancs a

körözés egyik speciális fajtája, az ismeretlen helyen tartózkodó személy felkutatására irányuló intézkedések egyike. A kibocsátásának és alkalmazásának feltételeit a Be. meghatározza, és a terhelt felkutatására irányuló intézkedések között sorrendet is felállít. A kibocsátó hatóságnak törekednie kell arra, hogy az elfogatóparancs kibocsátása csak akkor történjen meg, ha a terhelt ellen tehető egyéb intézkedések az eset összes körülményeinek mérlegelése alapján nem vezetnek eredményre. A 11/1996. (III. 29.) ORFK utasítás tartalmazza a személy- és tárgykörözés részletes szabályait (21.b., 48. és 49. pont).

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy az I.r. alperes nem e szabályoknak megfelelően járt el, a kötelezően előírt feladatokat az elfogatóparancs kibocsátása előtt nem hajtotta végre, ezért a kibocsátás jogsértő volt, ami az I.r. alperes kártérítési felelősségét megalapozza. Ugyanakkor az elfogatóparancs az I.r. felperes vonatkozásában nem tartalmaz semmilyen olyan valótlan adatot, tényt, ami személyiségi jogait sértené, tartalmát tekintve megfelel a jogszabályi előírásoknak. Az elfogatóparancs alapján a határőrizeti szervek jogszerűen jártak el. Ezeknek a szerveknek nem feladata, hogy vizsgálják az elfogatóparancs kibocsátásának jogszerűségét, erre lehetőségük sincs. Feladatuk csupán a végrehajtás. Ezért az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a határátkelőhelyen milyen módon történt meg az I.r. felperes elfogása, leszállítása a buszról, és annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy ekkor pontosan kik előtt és mi hangzott el. Ez ugyanis nem hozható összefüggésbe az I.r. alperessel, ezen a címen felelősségre nem vonható.

Az I.r. felperes az I.r. alperessel szemben vagyoni és nem vagyoni kárigényt terjesztett elő. A vagyoni kárigényről megállapítható volt, hogy e tárgyban az érintettek részben megegyeztek, és az I.r. alperes az igazoltnak és indokoltnak tartott költségek fejében 190.774 Ft-ot 2002. március 3-án az I.r. felperesnek megfizetett. Az ezt meghaladó vagyoni kárigényt az elsőfokú bíróság elutasította, mert részint nincsenek közvetlen összefüggésben az I.r. felperes sérelmével, részint pedig az I.r. felperessel utazó három személy nyaralása nem hiúsult meg.

A felperesek nem vagyoni kárát az elsőfokú bíróság a Ptk. 354. §-a keretében vizsgálta, és azt részben megalapozottnak találta. A bizonyítási eljárás adatai alapján megállapította, hogy az I.r. felperest sérelem érte, hiszen a buszról leszállítva többek szeme láttára fogták el, szállították visszare, miáltal nyaralása megghiúsult. Az nem állapítható meg aggálytalanul, hogy az I.r. felperes az események következtében tartós egészségromlást szenvedett volna el, és az sem volt bizonyított, hogy az eseményekkel összefüggésben szakított a menyasszonyával, hiúsult meg a külföldi ingatlan vásárlása. A nem vagyoni kár összegét az I.r. felperes vonatkozásában ezen körülményeket mérlegelve, az elsőfokú bíróság 1.500.000 Ft-ban határozta meg. A II.r. felperes esetében az I.r. alperes kártérítési felelősségét szintén megállapította, hiszen az elfogatóparancs jogszerűtlen kibocsátása vezetett ahhoz, hogy az I.r. felperest a határon elfogták, visszaszállítottákre, mindezt a II.r. felperes jelenlétében. A II.r. felperesnél sem következett be tartós egészségromlás. A perbeli esemény miatti trauma

átmenetinek tekinthető. De sérelem érte azzal, hogy meghíúsultországi nyaralása, és gyermekként át kellett élnie, hogy a nagypjával együtt többek előtt leszállítják a buszról, és visszaviszikre, ahol a szomszédban kellett éjszakáznia, mivel szülei nem voltak otthon. Az elsőfokú bíróság mérlegeléssel a II.r. felperes nem vagyoni kárát 700.000 Ft-ban határozta meg. Ezt meghaladóan előterjesztett nem vagyoni kár megtérítésére irányuló kérelmeket elutasította. A késedelmi kamatról a Ptk. 360. § (1) és 361. § (1) bekezdései alapján rendelkezett, és a kereset szerint 2000. július 9. napjától kötelezte az I.r. alperest évi 20 % kamat megfizetésére.

A II. és III.r. alperesekkel szembeni keresettel összefüggésben rögzítette, hogy ők a perbeli esemény idején ai Rendőrkapitányságnál dolgoztak munkaviszony (helyesen szolgálati jogviszony) keretében. A BDT 2010. 2192. számú jogesetre utalva az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a II. és III.r. alperesek felelőssége nem állapítható meg, alkalmazotti minőségben történt eljárásuk a jogi személy eljárásának minősül, melyért jelen esetben az I.r. alperes felelős. A III.r. alperes tekintetében azt is megállapította, hogy az az igény, ami a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban volt polgári ügyben elhangzott tanúvallomásra alapított, elévült. 2004. december 16. napján tett a III.r. alperes tanúvallomást. Erre visszavezetetten a Pest Megyei Bíróságon 12. P. 25.747/2006. számon volt folyamatban per, tárgya személyiségi jog megsértése, de ebben a perben az I.r. felperes kárigényt nem terjesztett elő, csak a jóhírnév megsértésének megállapítását kérte. A Ptk. 360. § (1) bekezdésére tekintettel a károsodás napja 2000. június 9-e, amikor az I.r. felperest elfogták, és a II.r. felperessel együtt a buszról leszállították. A Ptk. 324. § (1), 326. § (1) és 327. § (1) bekezdéseinek ismertetése után az elsőfokú bíróság megállapította, hogy nem volt olyan körülmény, ami az elévülést megszakította volna. Nem tekinthető ilyennek a korábbi Pest Megyei Bíróság előtti per, minthogy abban kártérítésre irányuló kereseti kérelmet az I.r. felperes nem terjesztett elő. A Ptk. 84. § (1) bekezdés a)-d) pontjai az objektív személyiségvédelmi eszközöket sorolják fel. Ezek érvényesítésére irányuló igény nem évül el, az időmúlás tényét azonban a jogsérelem orvoslásra szolgáló intézkedések meghatározásakor értékelni kell. Az e) pont szerinti kártérítés megállapításának feltételeit azonban a szerződésen kívül okozott károkra vonatkozó rendelkezések alapján kell vizsgálni, és ezek szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, az esedékességgel veszi kezdetét az elévülés is. Az elévülés nyugvása sem állapítható meg. Nem volt olyan körülmény, ami miatt az I.r. felperes menthető okból korábban ne tudta volna az igényét érvényesíteni. Mindezeket összegezve az elsőfokú bíróság a III.r. alperessel szemben a megjelölt jogcímen a kártérítési igényt elévültnek minősítette.

Az I.r. felperes az I.r. alperessel szembeni kereseti kérelem tekintetében a Ptk. 76. §-ára is hivatkozott. Az elsőfokú bíróság szerint az I.r. alperes nem sértette meg az I.r. felperes személyhez fűződő jogait. Tény, hogy az elfogatóparancs kibocsátása nem volt jogszerű, azonban az abban foglaltak megfeleltek az előírásoknak. Az I.r. felperes személyére nézve becsületet sértő, vagy emberi méltóságot sértő kifejezéseket nem tartalmazott, ezért az I.r. felperesnek ez az igénye nem alapos.

A perköltséggel kapcsolatos rendelkezések körében megállapította, hogy az I.r. felperes az I.r. alperes vonatkozásában nagyobb részt pervesztes, míg a II-III.r. alperesek vonatkozásában teljes egészében pervesztes lett. Az I.r. felperest a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I.r. alperes javára perköltség megfizetésére, míg a II-III.r. alperesek esetében ezt azért mellőzte, mert részükről perköltség nem merült fel. A II.r. felperesnek csak az I.r. alperessel szemben volt kereseti kérelme, melynek tárgyában nagyobb részt pernyertes lett, és ennek alapján marasztalta az I.r. alperest perköltségben. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés f) és g) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illetékről szintén a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint döntött. A felperesek által előlegezett szakértői költségek tekintetében pedig arra utalt, hogy a bizonyítás nem vezetett sikerre, ezért e költségek a felperesek terhén maradtak.

Az I.r. felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte. Sérelmezte, hogy az általa megnyert összeg vonatkozásában lehetőség lett volna az I.r. alperes perköltségben marasztalására, de ez törvénysértő módon nem történt meg. Úgyszintén helytelennek minősítette a le nem rótt illetékösszegeinek megállapítását, mert az elutasított tőkeösszegek után az illeték helyes összege 257.830 Ft lett volna. Az elsőfokú ítéletet iratellenesnek, megalapozatlannak és törvénysértőnek minősítette, beleértve a megítélt és elutasított, az I.r. felperes által előterjesztett vagyoni kárösszegeit is. Fellebbezése indoklásában a nem vagyoni kár tekintetében kifejtette, hogy már a 2005. május 17-i keresetpontosításban részletezte: a kártérítést megalapozó jogellenes elfogatóparancs, az abból következő jogellenes elfogása, letartóztatása nem csupán önmagában volt negatív hatású, hanem olyan események láncolatát indította el, ami tervezett életét teljes egészében romba döntötte. A kihallgatott tanúk egyértelműen alátámasztották az általa előadottakat. Az események személyes jellegére tekintettel egyéb bizonyításra nem volt mód. Mind a tervezett házasságkötés megghiúsulása, mind az ingatlanvásárlás elmaradása bizonyítást nyert, csakúgy mint a tartós egészségromlás. Ez utóbbit az orvosszakértői lelet és vélemény egyértelműen megállapította, minthogy részoki összefüggést határozott meg, vagyis állapotrosszabbító hatást. Egészségi állapota egyébként azóta sem javult, vagyis egészségromlása tartós. Ezen körülményeket a bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kár körében nem értékelte, ezért az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte, és keresetének megfelelően 5.000.000 Ft megfizetésére kérte kötelezni az I.r. alperest késedelmi kamatokkal együtt. A vagyoni kár esetében az ítélet indoklása nem tartalmazta, hogy melyek azok a kárelemek, amelyek nincsenek közvetlen összefüggésben az őt ért sérelmekkel, így az elsőfokú bíróság indoklási kötelezettségét nem teljesítette. Az érvényesíteni kívánt vagyoni kár teljes egészében okirati bizonyítékokon és tanúvallomásokon alapult, így megalapozott. A másik három személy nyaralása nem hiúsult ugyan meg, de könnyen belátható, hogy eredeti szándéka nem e három személy nyaraltatása volt, hanem hogy az időt együtt töltsék, együtt nyaraljanak, és előkészítsék tervezett házasságkötését. Ezért változatlanul kérte az elsőfokú ítélet

megváltoztatásával 197.206 Ft vagyoni kár késedelmi kamattal együtt történő megtérítését.

Az I.r. alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte a felperesek másodfokú perköltségben marasztalása mellett, másodlagosan a marasztalás összegének az I.r. felperes esetében 300.000 Ft-ra, a II.r. felperes esetében 150.000 Ft-ra történő leszállítását. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a 2003. július 1. napjával hatályba lépett büntetőeljárás törvény 73. §-ára hivatkozott, miszerint az I.r. alperes eljárása nem felelt meg ennek, a kötelezően előírt feladatokat az elfogatóparancs kibocsátása előtt nem hajtotta végre, és ezért volt jogsértő az eljárása, ami kártérítési felelősségét megalapozza. Az elsőfokú bíróság a tényállást felderítette, azonban a tények, a vonatkozó jogszabályok téves értelmezése miatt hibás következtetésre jutott, téves jogszabályhelyre hivatkozott, és ezért ítélete jogsértő. A jelenlegi Be. szabályozás valóban a nyomozóhatóság kötelezettségévé teszi a terhelt lakóhelyének, tartózkodási helyének megállapítását, és hogy ennek érdekében a személyi adat- és lakcímnnyilvántartást kell megkeresni. Ugyanakkor a felperes elfogásának időpontjában még a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény 119. § (1)-(5) bekezdései voltak irányadóak, ezek pedig az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt lakó- és tartózkodási helyének felderítése tekintetében az egyes nyomozati cselekményekre nem állapítottak meg kötelező sorrendet, csak lehetőségeket. Az országos rendőrfőkapitány 11/1996. (III. 29.) utasításának 21.b. pontja valóban azt mondja ki, hogy elfogatóparancsot kell elrendelni szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén, ha a terhelt tartózkodási helyének megállapítására végzett előzetes tájékozódás illetve adatgyűjtés nem vezetett eredményre. Az utasítás 20. pontja szerint körözést kell elrendelni, ha ... a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik, a felkutatására tett intézkedések (előzetes tájékozódás) nem vezettek eredményre, és az eredményes körözéshez szükséges feltételek a hatóság rendelkezésére állnak. Ezekből következik, hogy az elfogatóparancs kibocsátása és a körözés nem azonos fogalmak, eljárási cselekmények. Az ORFK utasítás 48-49. pontjai kifejezetten és egyértelműen a személykörözés elrendelése előtt fogantatosítandó eljárási cselekményeket jelölik meg, és nem szólnak az elfogatóparancs előtti cselekményekről. Az elsőfokú ítélet megállapította, hogy az I.r. felperes szabályszerűen kézbesített idézések ellenére nem jelent meg, nem volt vitatott tény, hogy a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitánysága az I.r. felperest ismert címén nem találta. Az sem volt vitatott, hogy az I.r. alperes 2000. július 24-én kísérletet tett az I.r. felperes lakcímének, tartózkodási helyének megállapítására, ami nem volt eredményes, és ezért tette meg az ésszerű, elvárható és szakmailag indokolt intézkedést az elfogatóparancs kibocsátására. A nyomozóhatóság a törvényes keretek között szabadon, mérlegelési jogkörében eljárva, szakmai szempontok és a nyomozás érdekeinek figyelembevételével határozhatja meg az eljárási cselekményeket, azok határidejét, alkalmazását vagy mellőzését. Az I.r. alperes sem a törvényi, sem az utasításban írt rendelkezéseket nem sértette meg, nem tanúsított jogellenes magatartást, így kártérítési felelőssége hiányzik. Ezen álláspontjának el nem fogadása esetére kifejtette, hogy a megítélt nem vagyoni kártérítések eltúlzottak, aránytalanok az

elsőfokú bíróság által megállapított sérelmekhez képest. Mindkét felperes esetében annyit állapított meg az elsőfokú bíróság, hogy az elmaradt nyaralás miatt érte őket hátrány, illetve az elfogás, a II.r. felperes esetében ennek végignézése idézett elő traumát. A károsultnak azonban hitelt érdemlően kell bizonyítani az őt ért hátrányokat, igazolnia kell, hogy ezen másképp el nem hárítható hátrányok csökkentéséhez, kiküszöböléséhez indokolt és szükséges a nem vagyoni kárpótlás. Az elsőfokú bíróság is arra a következtetésre jutott, hogy nem állapítható meg a felperesek tartós egészségromlása, emberi kapcsolataik megromlása. Azt is mérlegelni kérte, hogy az ítéletben foglalt kamatokat számítva a kifizetendő összeg 2011. első negyedévi teljesítéssel hozzávetőleg duplájára növekedne, a kártérítés célján túlmutató aránytalan és méltánytalan hátrányt okoz az I.r. alperesnek.

Az I.r. alperesi fellebbezésre tett észrevételében az I.r. felperes előadta, hogy az eljárás rendkívüli módon történő elhúzódása messzemenőig nem az alpereseknek (helyesen: a felpereseknek) róható fel, sőt pontosan a felperesek voltak azok, akik a bírósággal együttműködve az eljárás lehető leggyorsabb befejezését szorgalmazták. A perre az I.r. alperes okot adott, hiszen a követelés jogalapját még a pert megelőzően elismerte, de azösszegszerűség tekintetében nem volt hajlandó a megegyezésre, csupán a vagyoni kár töredékét fizette meg az I.r. felperesnek. Az I.r. alperes által megjelölt nem vagyoni kárösszegszerűségek sértően alacsonyak, és még megközelítőleg sincsenek arányban az elszenvedett sérelmekkel.

Joghatályos I.r. felperesi fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a keresetét a II-III.r. alperesekkel szemben elutasító, II.r. felperesi fellebbezés hiányában az ő keresetét részben elutasító ítéleti rendelkezés (Pp. 228. § (4) bekezdés). A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet ezt meghaladó rendelkezéseit bírálta felül.

Az I.r. felperes fellebbezése a következők szerint nem alapos, az I.r. alperes fellebbezése részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg, a jogi álláspontjával a másodfokú bíróság azonban csak részben értett egyet.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az elfogatóparancs kibocsátásával kapcsolatos I.r. alperesi magatartást a 2003. július 1. napján hatályba lépett büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 73. §-ával összevetve vizsgálta. A sérelmezett intézkedés, az azzal kiváltott eseménysor 2000. május 16. és június 9. napja között történt, vagyis a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény hatálya alá tartozott. Mindazonáltal a rendőri intézkedés tárgyában meghozott panaszt elbíráló Pest Megyei Főügyészség 2001. június 25. napján meghozott NF. 2851/2001. számú határozata, de magának az I.r. alperesnek a 2001. október 26. napján meghozott 2/205/2001-ált. számú határozata az elfogatóparancs jogszerűtlen voltát megállapította. A bíróságnak a felperesek keresete alapján azt kellett vizsgálni a Ptk. 349. § (1) és 339. § (1) bekezdése által megszabott keretek között, hogy ez magatartás okozott-e vagyoni és nem vagyoni kárt. Az I.r. felperes által érvényesített vagyoni kárral kapcsolatban az elsőfokú bíróság helyesen állapította

meg, hogy az I.r. alperes az általa már megtérített összesen felül kárt nem okozott. Megtérítette ugyanis az I. és II.r. felperes meghíúsult utazásával kapcsolatos költségeket és egyéb járulékos kiadásokat. A már megtérített összeg után kamat az I.r. felperesnek nem jár, mert azt az I.r. alperes esedékességkor (a követelés igazolásakor) teljesítette. Az I.r. felperes másik három utastársának nyaralása nem híúsult meg. Amikor az I.r. felperes e három személy utazását előzetesen finanszírozta, ezt részükre lényegében egyfajta ajándékként nyújtotta, melynek célja megvalósult. E költség nem az I.r. alperes magatartása miatt idézett elő csökkenést az I.r. felperes vagyonában (Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdés), mert e költségvállalása független volt az I.r. alperes magatartásától.

Az elsőfokú bíróság megállapította I.r. felperesnek az I.r. alperes által okozott nem vagyoni kárát, azzal az indokolásbeli megköttéssel, hogy az I.r. alperes nem valósított meg személyhez fűződő jogsértést. Az I.r. felperes a nem vagyoni kár megtérítésére irányuló követelését a Ptk. 76. §-ára alapozta. Az I.r. alperes az I.r. felperes személyes szabadságát - ha rövid és átmeneti időre is - de a jogsértőnek minősülő elfogatóparancs révén korlátozta. Tehát az I.r. alperes személyhez fűződő jogot sértett. Az I.r. alperes által okozott sérelem annyiban bizonyított, hogy az I.r. felperes személyes szabadságát rövid ideig, 24 órát meg nem haladó mértékben korlátozták. Egyéb sérelem (a I.r. felperes egészsége, testi épsége, jó hírneve, emberi méltósága megsértése) nem bizonyított. Az I.r. felperes által megjelölt, de az elsőfokú bíróság által megítélt összeg is eltúlzott volt, mert nem vette figyelembe a sérelem jellegét, az elszenvedett hátrány tartamát, továbbá a megvalósulás időszakában kialakult ár- és értékviszonyokat. Ezért a másodfokú bíróság a marasztalás összegét 500.000 Ft-ra leszállította.

A II.r. felperes nem vagyoni kár megtérítésére irányuló keresete I.r. alperessel szemben alaptalan volt. Az elfogatóparancs nem terjedt ki a II.r. felperesre. Nincs adat arra, hogy az I.r. alperes utasította volna a határőrizeti szervet, hogy az I.r. felperessel együtt a II.r. felperest is szállítsák le a buszról, és vigyék vissza az I.r. felperes lakóhelyére. Ezt már csak azért sem tehette, mert nem lehetett tudomása arról, hogy az elfogatóparancs alapján az I.r. felperest mikor és milyen körülmények között fogják majd el. Az intézkedés ilyen módon történő végrehajtása az I.r. alperes magatartásától független volt, így ezért kártérítési felelőssége a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja keretében sem állapítható meg.

Téves volt az elsőfokú ítélet kamatrendelkezése. Kétségtelen, hogy a felperesek, még a 2010. június 23-i összefoglaló keresetükben is évi 20 %-os kamat megfizetésére kérték kötelezni az alpereseket. A kereset elutasítására vonatkozó alperesi ellenkérelem a kamatkövetelésre is kiterjedt. Az elsőfokú bíróság nem állapíthatott volna meg más összegű kamatot, mint amit késedelem esetére a Ptk. 301. § (1) bekezdésének mindenkor hatályos rendelkezése megenged. Ezért a másodfokú bíróság a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezést is megváltoztatta.

Végül megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság tévesen hívta fel a nem vagyoni kárt megalapozó jogszabályi rendelkezésként a Ptk. 354. §-át, mert az

1993. november 1. napjától hatálytalan, és ugyancsak téves volt a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezés keretében a Ptk. 361. § (1) bekezdésére történt hivatkozás is.

A módosult pernyerési arányok miatt meg kellett változtatni a perköltséggel kapcsolatos rendelkezéseket. Az I.r. felperes a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a pervesztésével arányosan megnövelt összegű kereseti illeték megtérítésére köteles, míg a II.r. felperes teljes pervesztése miatt a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a kereseti illeték viselésére. Az illetékkal kapcsolatos rendelkezés ezen felül az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontján, 74. § (3) bekezdésén, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapult.

A másodfokú bíróság az ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésére figyelemmel hozta meg.

A másodfokú perköltség viseléséről a rendelkezés az I.r. felperes esetében a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése, a II.r. felperes esetében a Pp. 78. § (1) bekezdése, továbbá mindkét esetben a Pp. 75. § (2) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint történt.

Budapest, 2012. március 29.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Hóbl Katalin sk.
bíró

A kiadmány hitelül: